REPORTAJ

“BALACA ALİM”LƏRİN BAĞÇASI

Dövlət - özəl əməkdaşlığı: məktəbəqədər təhsildə əlçatanlıq

Bura “Balaca alim” özəl uşaq bağçasıdır. Dünənə qədər valideynlərin ürəyində “kaş mənim də övladım bura gedəydi”arzusu ilə yanından ötüb keçdiyi, balacaların həm əyləndiyi, həm də öyrəndiyi təhsil xidmətləri göstərən gözəl bir məkandır. Və hər bir valideyn bura öz övladını qoymaqla yaradılan imkan və şəraitdən bəhrələnmək istəyində idi.

Onu da yaxşı bilirik ki, özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təhsil haqqı əksər valideynlərin maddi imkanlarına uyğun olmadığından, müəyyən bir təbəqə həmin xidmətlərdən istifadə edə bilirdi.

Artıq arzular, xəyallar gerçəkliyə çevrilib. Özəl bağçalara uşaqların qəbul olunması üçün valideynlərə unikal bir fürsət yaradılıb. Necə? Bu və digər suallara adıçəkilən məktəbəqədər təhsil müəssisəsinə təşkil olunan və Elm və Təhsil Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinin müdir müavini Ayla Həsənova Məmmədovanın, nazirliyin Satınalmalar və qrantlar sektorunun müdiri Vüsalə Əliyevanın, Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin Məktəbəqədər təhsilin təşkili şöbəsinin müdiri İlahə Rəsulovanın, Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvü, məktəbəqədər təhsil mütəxəssisi Rasif Dünyamalıyevin, Azərbaycan Gənc Müəllimlər Assosiasiyasının sədri Pərvinə Qədimovanın, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrasının baş müəllimi Xalidə Musayeva Həmidova, eləcə də “Azərbaycan müəllimi”nin, digər media nümayəndələrinin, qonaqların da iştirak etdikləri mediaturda aydınlıq gətirilib.

Dövlət-özəl əməkdaşlığının uğurlu nəticəsi

Uşaqları təhsilə erkən yaşlardan cəlb etmək, onların hərtərəfli inkişafının təmin olunması üçün məktəbəqədər təhsildə əlçatanlığın təmin olunması Elm və Təhsil Nazirliyinin təhsil siyasətinin strateji istiqamətlərindən biri olduğundan son illər məktəbəqədər təhsil sisteminin inkişafı yönündə əsaslı dönüşün yaradılmasına müvəffəq olunub. Məktəbəqədər təhsilə bütün uşaqların cəlb olunması məqsədilə alternativ modellər hazırlanaraq onların reallaşdırılmasına başlanılıb.- Və həmin modellərdən biri- dövlət-özəl əməkdaşlığının uğurlu nümunəsi ilə “Balaca alim” uşaq bağçasında tanış olduq. Qeyd edək ki, adıçəkilən məktəbəqədər təhsil müəssisəsi Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən elan olunan “Özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələri üçün qrant müsabiqəsi” çərçivəsində seçilən özəl bağçalardan biridir.

Layihə çərçivəsində bağçaya 42 uşaq qəbul edilib

“Balaca alim” məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin təsisçisi və direktoru Nayma Qəhrəmanova mediatur iştirakçılarına rəhbərlik etdiyi bağça haqqında məlumat verib. Qeyd olunub ki, “Balaca alim” özəl uşaq bağçası 9 ildir fəaliyyət göstərir və “Günlük qayğı” adlanan Amerika modulları əsasında məşğələlər aparılır. Burada balacalar üçün xüsusi hazırlanmış proqramda idraki, sosial, motorik və emosional inkişafı nəzərdə tutan məşğələlər aydın şəkildə təsvir edilib. Hər həftə üçün mövzu hərf, say, həndəsi fiqur, rəng və s. uyğun məşğələlərlə müşayiət olunmaqdadır.

Bağça həmçinin əlavə olaraq STEM+A proqramının sistemli şəkildə tədris edilməsini təmin edə bilir. Məşğələlər özəl olaraq bağça üçün Azərbaycan dilində nəşr edimiş “Balaca alim” 4 hissəli kitablar vasitəsilə (“Bədənim”, “Mətbəxdə”, “Bağda”, “Su ilə əyləncə”) və yaş səviyyəsinə uyğun təsrübələrin aparılmasına imkan verən xüsusi təchiz edimiş laboratoriyalarda həyata keçirilir. Bağçanın adı da məhz bu səbəbdən “Balaca alim” olaraq seçilib. Burada tərbiyə alan uşaqlara ətraf aləmi dərk etmə, müstəqillik və liderlik ruhu, “niyə?”, “nə üçün?” sualları ilə sorğulama kimi keyfiyyətlər aşılanır. Faktoloji bilikləri yükləməklə deyil, dərketmə bacarıqlarını formalaşdırmağa üstünlük verilir. Bu keyfiyyətlər məktəbəqədər təhsil müəssisəsindən I sinfə gedən “Balaca alimlər”i fərqləndirir.

Bağçada ümumilikdə 100-120 uşağa xidmət nəzərdə tutulur. Hazırda məktəbəqədər təhsil müəssisəsində 6 qrupda 76 uşağa xidmət göstərilir və onlarla 7 tərbiyəçi-müəllim və 8 köməkçi müəllim məşğul olur. Qruplar 3-4, 4-5 və 5-6 yaşlar olmaqla ayrılmışdır. Qruplarda uşaqların sayı 12-19 nəfər arasındadır.

Hazırda layihə üzrə bağçaya 42 uşaq qəbul edilib. Nayma Qəhrəmanovanın sözlərinə görə, layihə daha keyfiyyətli məktəbəqədər təhsili ailələr üçün əlçatan edir: “Belə ki, bağçamıza övladını qoymaq istəyən valideynlərin sayı daha çox olurdu, lakin aylıq 500 manat təhsil haqqı ailə büdcəsi üçün böyük yük olduğundan bir çoxları bunu edə bilmirdi. Bu yükün yarısını - 250 manatını dövlətin öz üzərinə götürməsi ilə bir çox ailələrin, o cümlədən şəhid və qazi övladlarının müasir avadanlıqlarla və proqramla təchiz olunmuş özəl bağçalarda təhsil almasına imkan verəcək. Dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisələrində sıxlıq olduğunu nəzərə alsaq Elm və Təhsil Nazirliyinin özəl bağçaların imkanlarından istifadəetmə qərarı daha çoxlu sayda uşağa keyfiyyətli tədrisi təmin etməklə yanaşı, özəl bağçaların da böyüməsinə, genişlənməsinə və inkişafına böyük təsiri olacaq”.

Qəlblərdəki sevinc gözlərə yansayır ...

Aylin, Serenay, Musa, Amil, Nigar. Bu balacaların 4 yaşları var. “Balaca alim” ailəsinə qrant çərçivəsində qoşulan uşaqlardandırlar. Bizi görən kimi üstümüzə qaçırlar. Sevinirlər, nə ilə məşğul olduqlarını, nələri öyrəndiklərini sanki birbiriləri ilə yarışırlarmış kimi dilboğaza qoymadan bizə danışırlar. Deyirlər ki, bu bağça onların xoşlarına gəlir, burada hər şey gözəl və əyləncəlidir. Və bir azdan bu qrupdakı 19 uşaq üçün “Nağıl saatı” başlayır. Balacalar tərbiyəçi müəllimləri Rəhiməxanım Nuriyevanın yanında oturaraq onun danışdığı “Əlcək” nağılını dinləyirlər. Hamı maraqla nağıla qulaq asır. Nağıl bitir və balacalar köməkçi müəllim Gülnar Cəfərovanın müşayiəti ilə Yeni il şənliyinə hazırlaşmaq üçün növbəti məşqlərini edirlər. Rəhiməxanım müəllim deyir ki, uşaqlar elə ilk gündən bağçaya adaptə olublar və çox fəaldırlar.

Bağçanın laboratoriyası bizə maraqlı gəldiyindən ora baş çəkirik. 5-6 yaşlı uşaqlar burada laboratoriya işləri aparırdılar. Balaca alimlər vulkan püskürməsi ilə bağlı təcrübəni sınaqdan keçirirdilər.Təcrübələr aparmaq üçün lazım olan müxtəlif öçülü kolbalarla, avadanlıqlarla təchiz olunan laboratoriyada məşğul olan uşaqlar hələ erkən yaşlarından elmə yönəlik olurlar.

Olduğumuz rəsm, oyun və musiqi zallarında və digər otaqlarda təbiyəçi və köməkçi müəllimlər ayrı-ayrı yaş qrupları üzrə uşaqlara böyük həvəs və maraqla həm təcrübə əsaslı, həm də bilik əsaslı məşğələlər keçirdilər. Balacalar maraqla bu məşğələlərdə iştirak edirdilər. Qəlblərindəki sevinc onların gözlərinə yansayırdı...

“Cəmiyyət tərəfindən yaxşı qarşılanması bizi sevindirir”

Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin Məktəbəqədər təhsilin təşkili şöbəsinin müdiri İlahə Rəsulova bizimlə söhbəti zamanı deyir ki, dövlət-özəl əməkdaşlığı çərçivəsində həyata keçirilən bu layihənin cəmiyyət tərəfindən yaxşı qarşılanması bizi sevindirir: “Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən elan olunan “Özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələri üçün qrant müsabiqəsi”nin əsas məqsədi 2024-2025-ci tədris ilində dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə qəbul oluna bilməyən uşaqların seçilmiş özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələrində boş qalan yerlərə cəlb edilməsi və onların təhsil haqlarının bir hissəsinin qrant vasitəsilə maliyyələşdirilməsindən ibarətdir. Bu qrant müsabiqəsi çərçivəsində seçilmiş özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələrində məktəbəqədər təhsilə cəlb olunmuş hər bir uşağın aylıq təhsil haqqının 250 manat məbləğində olan hissəsinin qrant hesabına qarşılanması, qalan məbləğin isə valideyn tərəfindən ödənilməsi nəzərdə tutulub. Valideynlərin maliyyə imkanlarına yardım edilməklə müəyyən qədər əlçatanlıq təmin edilir. Bununla da qarşıya qoyduğumuz məqsədimizə -daha çox uşağın məktəbəqədər təhsillə əhatə olunmasına nail olmağa daha bir addım yaxınlaşırıq”.

İlahə Rəsulova qeyd edir ki, qrant müsabiqəsi çərçivəsində özəl bağçalara qeydiyyat yenidən başlayıb və qeydiyyat prosesi **www.bq.edu.az** portalı üzərindən həyata keçirilir.

Elm və Təhsil Nazirliyi Satınalmalar və qrantlar sektorunun müdiri Vüsalə Əliyeva da bildirir ki, mediatur iştirakçılara özəl bağçalarda tətbiq olunan təhsil proqramları, öyrətmə metodları və uşaqların inkişafına yönəlik həyata keçirilən fəaliyyətlər haqqında ətraflı məlumat verməyi hədəfləyir. Bu tədbir özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin fəaliyyəti ilə yaxından tanış olmaq, müəllimlər və tərbiyəçilərlə görüşmək, həmçinin tədris mühitinin uşaqların psixoloji və emosional inkişafına necə təsir göstərdiyini müşahidə etmək üçün böyük bir fürsət təmin edir: “Düşünürük ki, bu, eyni zamanda bağçaların təhsil keyfiyyətinin artırılması, innovativ təhsil yanaşmalarının tətbiqi və gələcəkdə daha effektiv tədris üsullarının inkişaf etdirilməsi üçün faydalı müzakirələrə zəmin yaradacaqdır”.

Məktəbəqədər təhsilə cəlb edilmiş uşaqların əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və məktəbəqədər təhsilə əlçatanlığın təmin edilməsinin Elm və Təhsil Nazirliyinin əsas prioritetlərindən biri olduğunu söyləyən sektor müdiri bu istiqamətdə bir sıra mühüm addımların atıldığını diqqətə çatdırır. Onun sözlərinə görə, bunlardan biri də özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin potensialından faydalanmaqdır.

Vüsalə Əliyevanın verdiyi məlumatdan o da aydın olur ki, ilk mərhələdə ümumilikdə 42 özəl məktəbəqədər təhsil müəssisəsi qrant müsabiqəsində iştirak üçün müraciət edib. Müraciət edən müəssisələrin təşkilati-hüquqi sənədləri diqqətlə incələnib, bu prosesin bir hissəsi olaraq müəssisələrin infrastrukturunun və icra potensialının qiymətləndirilməsi məqsədilə yerində baxışlar həyata keçirilib.Baxışlar zamanı bağçaların fiziki şəraiti, tədris və oyun avadanlıqları, müəllim heyətinin keyfiyyəti kimi mühüm aspektlərə xüsusi diqqət ayrılıb və son nəticədə 24 özəl bağça üzrə təxminən 1500-dək yer seçimə çıxarılıb. Bölgələrə gəldikdə isə müsabiqədə iştirak edənlər arasında Şirvan və Biləsuvar rayonlarından bağçalar mövcuddur”.

Ekspertlər, təhsil mütəxəssisləri deyir ki...

Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvü, məktəbəqədər təhsil mütəxəssisi Rasif Dünyamalıyev qeyd edir ki, “Balaca alim” paytaxtın ən prestijli, innovativ metodlarla, bir sıra ölkələrin qabaqcıl təlim texnologiyalarından istifadə edən özəl uşaq bağçalarından biridir. Elm və Təhsil Nazirliyinin bu layihəsi valideynlərə müəyyən dəstək verir və imkanlar yaradır: “Bu vəsilə ilə həm də özəl bağçalar inkişaf edəcək. Özəl sektor həmin sahəyə pul yatıracaq. Və bu təcrübə dünyanın bir sıra ölkələrində mövcuddur. Doğrudan da gözəl layihədir və daha çox uşağın məktəbəqədər təhsillə əhatə olunması istiqamətində atılan müsbət addımdır və mən bunu təqdir edirəm”.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrasının baş müəllimi Xalidə Musayeva Həmidova bu layihənin uşaqların məktəbəqədər təhsillə əhatəsinin daha da genişlənməsində əhəmiyyətli rolu olacağını söyləyir: “Bu gün məktəbəqədər təhsil sahəsində dövlət-özəl sektorun əməkdaşlığının bir nümunəsi ilə yaxından tanış olduq. Bu təqdirəlayiqdir və çox mükəmməl bir formatdır. Mən düşünürəm ki, alternativ modellər ortaya qoymaqla qısa bir zamanda daha çox uşağın məktəbəqədər təhsillə əhatə olunmasına, bütövlükdə bu sahənin dünya standartlarına uyğun şəkildə inkişafına nail ola bilərik”.

Azərbaycan Gənc Müəllimlər Assosiasiyasının sədri Pərvinə Qədimova da layihənin əhəmiyyətini xüsusi vurğulayaraq belə innovativ metodlarla işləyən özəl uşaq bağçalarına gedən uşaqların hərtərəfli inkişafının onların gələcək məktəb həyatlarında mühüm rol oynadığını qeyd edib. “Hamımız şahidi olduq ki, bu bağçanın uşaqları laboratoriyada necə maraqlı təcrübə apardılar. Təbii ki, öyrənilənlər, qazanılan bacarıqlar uşaqların gələcəkdə yaradıcı, tədqiqatyönümlü inkişafına öz müsbət təsirini göstərəcək. Buradakı metodika uşaqların inkişafına, yaradıcı potensiallarının üzə çıxarılmasına yönəlikdir. Elm və Təhsil Nazirliyinin bu layihəsi həm də özəl bağçaların öz potensial və təcrübələrini, müxtəlif təhsil xidmətlərini bütün valideynlər üçün daha əlçatan etməsi üçün geniş imkan yaradır”.

Valideynlər məmnundurlar

Valideyn Sudef Rəhimov oğlu Suadın bu bağçaya qəbul edilməsindən danışır. Deyir ki, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən elan olunan “Özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələri üçün qrant müsabiqəsi”ndən xəbəri var idi. Həmin qrant çərçivəsində özəl bağçaların boş qalmış yerlərinə qəbul prosesi başlayan kimi portal vasitəsi ilə qeydiyyatdan keçib və arzu etdikləri “Balaca alim” uşaq bağçası ilə onun arasında ödəyəcəyi aylıq təhsil haqqı məbləği də qeyd olunmaqla məktəbəqədər təhsil xidmətinin göstərilməsi barədə müqavilə bağlanılıb. 500 manat məbləğində olan təhsil haqqının 250 manatını özü köçürüb, yerdə qalan məbləğ isə qrant hesabına qarşılanıb. Artıq bir aya yaxındır ki, övladı bu bağçaya gəlir və təhsil xidmətlərindən, uşaqlara olan diqqət və qayğıdan, aparılan məşğələlərdən olduqca razıdır.

Digər valideyn Nurlanə Süleymanova isə maddi baxımdan daha əvvəl özəl uşaq bağçasının imkanından yararlana bilmədiklərini söyləyir. Ancaq bu layihə onlara imkansızı imkana çevirməyə yardımçı olub. Artıq onun da övladı münasib qiymətə ən yüksək təhsil xidmətləri göstərən özəl bağçaya gedir. “Uşaqlarımızı peşəkarlara etibar etmişik. Övladlarımız üçün arzuladığımız gözəl təhsil xidmətlərini, hərtərəfli şəraiti və dəstəyi Elm və Təhsil Nazirliyi bizlərə verir”.

Samirə KƏRİMOVA
Foto: Kənan QAFAROV